

Årsberetning for NTNU Samfunnsforskning AS

2025

Innledning

NTNU Samfunnsforskning AS er et uavhengig forskningsinstitutt med tilhørende nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid. Selskapet arbeider innenfor et bredt spekter av samfunnsfaglige og samfunnsrelaterte spørsmål, og har over mange år vært et betydelig samfunnsvitenskapelig forskningsinstitutt i Norge med en tverrfaglig profil. Instituttet ble etablert i 2004 som en videreføring av aktiviteter i stiftelsen Allforsk. Selskapet eies i sin helhet av NTNU, og har nært samarbeid med fagmiljøer på NTNU.

Instituttet driver sin virksomhet i Trondheim, og størstedelen av instituttet holder til i lokaler like ved NTNUs campus på Dragvoll.

Instituttets faglige aktivitet foregår i følgende avdelinger:

- **Studio Apertura** forsker på organisasjoner og samfunn, med tema som utvikling og omstilling, arbeidsformer og teknologi, sikkerhet og beredskap, samt ulike ytre forhold som påvirker organisasjoner.
- **Mangfold og inkludering** forsker på velferdspolitiske tema og ulike former for marginalisering. Innvandring, funksjonshemming, utdanning og barnevern er sentrale forskningsområder.
- **SØF – Senter for økonomisk forskning** forsker på samfunnsøkonomiske tema. Offentlig økonomi, utdannings- og arbeidsmarkedsøkonomi og konjunkturovervåking er sentrale forskningsområder.
- **CIRiS – Senter for tverrfaglig forskning i rommet** utfører tverrfaglig FoUI innenfor bemannet romfart med sterke synergier til andre næringer. Sentrale tema er ressursutnyttelse, teknologiutvikling og operasjoner.
- **NAPHA – Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid** bidrar gjennom kunnskapsinnsamling og tjenestestøtte til utvikling av psykisk helsearbeid rettet mot voksne, med kommunalt ansatte som målgruppe.

Faglig aktivitet i 2025

Instituttet har som mål å videreutvikle sine etablerte forskningsområder, men også å arbeide i forlengelsen av eksisterende faglige styrker, gjennom tverrfaglighet og utvidelse av eksisterende forskningsområder. I tråd med vedtatt strategiplan 2022-2026, legger instituttet stor vekt på å videreutvikle sin rolle som attraktiv samarbeidspartner i nasjonale og internasjonale prosjekter. Instituttets ambisjon er å arbeide tett på aktører i samfunns- og arbeidslivet. Gjennom sine prosjekter ønsker instituttet å styrke kunnskapsoverføringen mellom sine fagmiljøer og samarbeidspartnere, slik at det fremmer innovasjon, og at forskningsbasert kunnskap tas i bruk av behovseiere. Instituttet har i løpet av 2025 hatt 142 aktive eksternfinansierte prosjekter. Instituttet gjennomførte flere store oppdragsprosjekter og fikk tilslag på nye.

→ **Instituttet har i løpet av 2025 hatt 142 aktive eksternfinansierte prosjekter. Instituttet gjennomførte flere store oppdragsprosjekter og fikk tilslag på nye.**

I 2025 leverte instituttet totalt 14 EU-søknader, en økning på to sammenlignet med 2024. Foreløpig er én søknad innvilget, sju er under vurdering, og seks har fått avslag. Det innvilgede prosjektet *Ruralise* omhandler behovet for kostnadseffektive, bærekraftige og resiliente boliger i rurale strøk. Det er søkt støtte til prosjektetablering (PES) fra Forskningsrådet for alle søknader hvor dette har vært aktuelt. Disse midlene utløses for de EU-søknadene som møter EUs terskelverdier. Flere av instituttets forskningsmiljøer startet i 2025 å forberede og posisjonere seg til Horisont Europa-utlysningene for 2026-2027. Her har blant annet eksisterende samhandlingsarenaer blitt benyttet, som f.eks. SAFE (Senter for samfunnssikkerhetsforskning) og NoCoU (Norsk brukernettverk for samfunnssikkerhet), som begge ledes av NTNU Samfunnsforskning.

Senter for samfunnssikkerhetsforskning (SAFE)

Instituttet etablerte SAFE i 2022. Senteret er ingen avdeling i instituttet, men fungerer som overbygning for å styrke faglig samspill og koordinering på tvers av avdelingene innen forskningsfeltet. Formålet med senteret er å utvikle det tverrfaglige arbeidet internt i instituttet. Dette tar utgangspunkt i avdeling Studio Aperturas solide posisjon innen sikkerhetsforskning. Sentrale innsatsområder i 2025 var strategisk kompetanseutvikling gjennom internfinansiering av doktorgradsprosjekt, arbeid for målrettet ekstern synlighet av forskningen, samt initiering av større, langsiktige forskningsprosjekter. Stipendiatprosjektet (finansiert over grunnbevilgningen fra Forskningsrådet) ble etablert høsten 2022

og videreført i 2025. Tittelen på prosjektet er *Forebygging av drap begått av personer med alvorlige psykiske lidelser*, og ligger med dette strategisk plassert i skjæringspunktet mellom avdeling Mangfold og inkludering (hvor stipendiaten har kontorsted), avdeling Studio Apertura (hvor stipendiaten er ansatt) og NAPHA. Instituttet vurderer at SAFE fremover vil spille godt på lag med NTNUs tverrfaglige satsingsområde *NTNU Samfunnssikkerhet* som ble etablert i 2024.

Instituttet leder to av de tolv prosjektene innen samfunnssikkerhet og beredskap som ble bevilget finansiering fra Forskningsrådet høsten 2025. Det ene prosjektet, *RESOLUTE: Secure energy systems for a renewable future*, skal utforske hvordan aktører i og utenfor kraftsektoren kan samarbeide for å beskytte kritisk energiinfrastruktur i møtet med et sammensatt trusselbilde. Aktørene omfatter både selskaper og myndighetsaktører nasjonalt og internasjonalt. Kunnskapsbehovet tar utgangspunkt i sårbarheten i nasjonal energiforsyning og Europas stadig voksende avhengighet til norsk energi. Å sikre fornybare energisystemer er ikke bare en teknisk utfordring, men også en styringsutfordring. Prosjektet har som følge av dette et sentralt fokus på samarbeid mellom nærings- og myndighetsaktører, sivile og militære aktører og samarbeid på tvers av sikkerhetspraksiser og lovverk, og mellom energi og sikkerhetsforskning. Det andre prosjektet, *RECITE: Resilient Citizenship*, skal frembringe ny kunnskap for å styrke samfunnets evne til krisehåndtering gjennom økt innbyggerinvolvering. Prosjektet fokuserer spesielt på hvordan myndigheter, frivillige organisasjoner og innbyggere kan samarbeide bedre for å håndtere ekstreme værhendelser som flom og jordskred, og de påfølgende konsekvensene dette kan ha for kritisk infrastruktur. Begge prosjektene ledes av forskere fra Studio Apertura.

Studio Apertura ledet i 2025 det flerårige prosjektet *INTERSECT: New geopolitics and the interaction between safety and security in petroleum risk governance*. Målet for prosjektet er å utvikle kunnskap om hvordan en kan samarbeide på tvers av politikk- og samfunnsnivåer og sektorer for å ivareta sikkerheten til petroleumsinfrastruktur. Utgangspunktet for prosjektet er endringen i den geopolitiske situasjonen i Europa forårsaket av Russlands invasjon av Ukraina. En rekke internasjonale, statlige aktører og bedrifter må nå samarbeide for å koordinere innsatsen for å sikre kritisk petroleumsinfrastruktur. Koordinering og samarbeid mellom vidt forskjellige aktører rundt felles problemer viser seg ofte å være utfordrende, på grunn av aktørenes ulike mandat, fokusområder og profesjonskulturer. *INTERSECT* utforsker hvordan det institusjonelle miljøet rundt petroleumsinfrastrukturen samarbeider om sikkerhet. Prosjektet analyserer utfordringer og muligheter for sikkerhetsstyring mellom flere analyse nivå; internasjonalt, nasjonalt/statlig samt på sektor- og

industrinivå. Prosjektet vil studere samspillet og samarbeidet mellom en rekke organisasjoner, inkludert NATO, EU, norske statlige institusjoner, tilsynsmyndigheter og petroleumsselskaper.

Studio Apertura hadde i 2025 gjennomføringsansvar som partner og arbeidspakkeleder i EU-prosjektet *FUTURERESILIENCE: Creating FUTUre societal RESILIENCE through innovative, science-based co-creation labs*. Prosjektet hadde som mål å styrke Europas økonomiske og sosiale motstandskraft gjennom å forbedre evnen til raskt å kunne håndtere fremtidige kriser. Dette skal gjøres ved å legge til rette for rask og effektiv bruk av politikkrelevant kunnskap fra forskning og innovasjon – på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå.

Instituttet ble i 2024 tildelt finansiering fra Forskningsrådet for å lede et nasjonalt brukernetzverk for forskning på samfunnsikkerhet (EU-netzverk), *NoCoU: Norway Community of Users Civil Security for Society*. Netzverkets formål er å samle forskningsmiljøer, samfunns- og næringslivsaktører for gjennom tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid å styrke samfunnets sikkerhet, beredskap og resiliens. Gjennom å fasilitere bedre og mer kreativt samarbeid, skal netzverket bidra til å styrke Norges posisjon i søknader om europeisk forskningsfinansiering. I netzverket inngår forskere fra NTNU, SINTEF, NMBU, NORSAR, UiO, UiS, UiT og Høgskulen på Vestlandet. Brukernetzverket gjennomførte kick off-seminar i januar 2025, og har det første året hatt oppmerksomhet på å knytte samarbeid med andre etablerte netzverk nasjonalt, i Europa og globalt. I Norge er netzverket organisert i regionale team (Nord-Norge, Rogaland, Oslo, Vestland og Trøndelag/Innlandet).

Sentsatsingen SAFE har en kjernegruppe bestående av én forsker fra hver avdeling, i tillegg til koordinator for senteret (Martin Rasmussen Skogstad, forsker 1). Kjernegruppens ansvar er å bygge felles kunnskapsgrunnlag og utvikle den faglige plattformen i senteret. I tillegg skal kjernegruppen sikre involvering fra de ulike avdelingene i utvikling av forskningsfeltet. Senteret involverer videre nøkkelforskere fra de ulike avdelingene som har kompetanse innenfor sine spesialområder som relateres til forskning på trygghet og sikkerhet i samfunnet.

Aktivitet i avdeling CIRiS

Siden 2005 har CIRiS markert seg internasjonalt gjennom prosjekter finansiert av European Space Agency (ESA) programmer for bemannet romfart. Fra 2005 til 2018 var avdelingens hovedaktivitet integrasjon og operasjonell støtte til nyttelaster på Den internasjonale romstasjonen (ISS) gjennom *Norwegian User and Operation Centre (N-USOC)*. Parallelt har CIRiS siden 2009 gjennomført en rekke FoU-aktiviteter innen livstøttesystemer. Dette arbeidet har gitt ny kunnskap, infrastruktur og teknologi innen planteproduksjon og prosesskontroll i

lukkede systemer. Siden 2018 har CIRiS vært hovedleverandør i utvikling av nyttelaster til romstasjonen, blant annet *Water Across Plants (WAPS)*, sertifisert av ESA i 2024, og *BEP-prosjektet (Procurement of Biological Experiments, ESA AO/110966/21/NL/AT)*. Innen *BEP-prosjektet* er nyttelasten *NEMUCO* nå sertifisert, mens *Bone Vessel Crosstalk* etter planen vil bli sertifisert i mars 2026. Alle prosjektene har involvert norsk industri som underleverandører og styrker konkurransevnen til norske aktører i det voksende markedet for romfartsnyttelaster. Dette samsvarer med CIRiS sin langsiktige strategi om å styrke sin posisjon som FoUI-aktør innen bemannet romfart – et felt som i økende grad preges av kommersialisering og nye muligheter for norsk industri. I tråd med nasjonale prioriteringer ønsker CIRiS også å bruke ESA-erfaringene inn i satsingen mot nyttelaster for små satellitter.

Kompetansen og det internasjonale netzverket som er etablert gjennom ESA-prosjektene, har utløst flere forskningsprosjekter utenfor ESA, finansiert av både nasjonale og internasjonale programmer med terrestrisk nytteverdi. Blant disse er FRIPRO-prosjektet *LunarPlant* finansiert av Forskningsrådet, og ledet av CIRiS. Gjennom langvarig samarbeid med ESA *MELiSSA*-konsortiet har CIRiS blitt invitert inn som fullverdig medlem, noe som igjen har muliggjort finansiering av PhD-stillinger ved norske universiteter gjennom *MELiSSA POMP*-programmet. I 2025 startet en tidligere *LunarPlant*-masterstudent sin PhD ved NTNU i prosjektet *PhytoNur* med blant annet CIRiS som vertsorganisasjon. *MELiSSA*-netzverket åpner også for tettere internasjonalt forskningssamarbeid, og våren 2025 hadde en av CIRiS sine seniorforskere et seks måneders forskningsopphold som del av *MELiSSA*-prosjektet *PaCMan 3* ved Universitetet i Napoli, Italia. CIRiS og NTNU var også godt representert på *MELiSSA*-konferansen i 2025, med flere presentasjoner av resultater fra prosjektet *LunarPlant*. I tillegg presenterte CIRiS resultater fra prosjektene *BioSTEP* (utnyttelse av restmateriale/nanocellulose fra planteproduksjon i samarbeid med RISE PFI, Trondheim), *WAPS Science* (vitenskapelige resultater om planters respons på endringer i klimaregulering i lukkede dyrkningssystemer, som luftstrøm og relativ fuktighet, i samarbeid med Universitetet i Napoli, Italia, og Universitetet i Clermont Auvergne, Frankrike) og *PaCMan 3* (resultater fra standardisert protokoll i vitenskapelige forsøk og planteproduksjon). Det arbeides fremover med å publisere disse resultatene.

Resultatene fra ESA-prosjektene har også lagt grunnlag for videre utvikling av norske matsystemer. I 2025 ledet CIRiS GEMINI-senteret *VertiGrow*, et samarbeid mellom NTNU Samfunnsforskning, SINTEF og NTNU for å styrke FoUI til industri innen vertikalt landbruk – et område med høy overføringsverdi fra romfartens kontrollerte og lukkede plantesystemer.

Dette samarbeidet resulterte i prosjektet *Vertikal*, finansiert av Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri (FFL/JA), som utvikler løsninger for produksjon av flere typer matplanter i vertikale systemer og dermed bidrar til økt norsk matsikkerhet og beredskap. Videre har CIRiS tidligere samarbeidet med Nofitech om å utrede muligheter for plantefabrikker knyttet til deres ModulRAS-systemer for landbasert oppdrett, for å utnytte avfallsstrømmer. Selv om den økonomiske gevinsten er begrenset, er miljøgevinsten betydelig. Denne kunnskapen, sammen med resultater fra ESA-prosjektene, ligger til grunn for avdelingens deltakelse i kompetanse- og samarbeidsprosjektet *Valoras*, som ble innvilget finansiering fra Forskningsrådet i 2025. I prosjektet, som ledes av NTNU, skal forskerne utvikle bioteknologiske løsninger for å utnytte avfallsstrømmer fra havbruk inn i landbruket hvor CIRiS har sine aktiviteter. Norsk industri, inkludert SalMar Settefisk ASA og Skretting AS, er sentrale partnere. Gjennom direkte forhandlinger med ESA, ble CIRiS i 2025 tildelt aktiviteten «*Norwegian Plant Cultivation Unit (N-PCU), Phase 1*», med prosjektoppstart i mars 2026. Behovskartlegging og målsettinger for *N-PCU* ble etablert i ESA-prosjektet *PaCMan2 (2021–2023)*. *N-PCU* skal legge grunnlaget for forskning, utvikling og innovasjon innen bærekraftig planteproduksjon og ressursutnyttelse i bemannet romfart og terrestriske matsystemer, og samtidig være en plattform for samarbeid mellom forskere og industri på tvers av sektorer. I denne første fasen vil CIRiS samarbeide med et ESA-definert europeisk forskerteam som har fastsatt krav til den fremtidige nyttelasten *NEXTPLANT Life Cycle Module*. CIRiS har i 2025 også utviklet planteproduksjonskonsepter med fokus på håndtering av væske under mikrogravitasjon i ESA-prosjektet *LIMIS: Liquid Management in Space*, og vil nå tilpasse disse til den fremtidige *NEXTPLANT*-nyttelasten. Samtidig utreder CIRiS, på vegne av ESA, muligheten for å plassere en *NEXTPLANT Life Cycle Module*-nyttelast i en standardisert og definert lokasjon/volum (Middeck Locker) basert på konsepter fra prosjektet *WAPS*, og posisjonerer seg på denne måten for nye fremtidige aktiviteter.

Aktivitet i avdeling Mangfold og inkludering

Mangfold og inkludering har i 2025 driftet et større flerårig oppdragsprosjekt for Utdanningsdirektoratet, Helse- og omsorgsdepartementet, Barne-, ungdoms- og familie- departementet samt Arbeids- og velferdsdirektoratet med tittelen *Evaluering av endringer i velferdslovene*. Dette femårige prosjektet tar utgangspunkt i den nasjonale lovreformen som ble innført i 2022. Denne reformen omfatter lover som angår barn og unge med behov for sammensatte tjenester, og innebærer i praksis endring i 14 ulike lover, samt innføring av retten til barnekoordinator. NTNU Samfunnsforskning skal evaluere reformen med særlig søkelys på hvilke endringer som skjer i praksis. Evalueringen fokuserer på om det skjer endring i

organisering og arbeidsformer i tjenestene, og om familiene opplever tjenester som er bedre koordinert og individtilpasset.

Et annet flerårig prosjekt som har preget driften i avdelingen er *PPT - Tett på*, finansiert av Utdanningsdirektoratet. Målet med prosjektet er at barn med behov for spesialpedagogisk tilrettelegging tidlig skal få riktig hjelp ved at pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) bistår med nødvendig utredning og veiledning uten behov for henvisning. I tillegg har avdelingen vært engasjert i flere andre flerårige oppdragsprosjekter.

Avdelingen har i 2025 samtidig driftet store, flerårige prosjekter finansiert av Forskningsrådet. Avdelingen fikk tilslag på nye oppdrags- og bidragsprosjekter i løpet av året, blant annet finansiert av Forskningsrådet, Arbeids- og velferdsetaten (NAV), Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Sandnes kommune og Stiftelsen Dam/Rådet for psykisk helse.

Avdelingen vant, i samarbeid med Senter for økonomisk forskning og Dronning Mauds minne høyskole, våren 2025 oppdraget fra Utdanningsdirektoratet om *Evaluering av læringsmiljø-prosjektet (LMP)*. LMP har tidligere blitt evaluert frem til pulje 4 av NOVA (2015), NTNU Samfunnsforskning (2018) og FAFO (2020). Evalueringen av LMP pulje 9 skal gi innsikt i hvordan prosjektet bidrar til å fremme trygge og gode barnehage- og skolemiljøer samt hvilke faktorer som påvirker implementeringen og effekten av tiltakene. Evalueringen bygger på et helhetlig og systematisk perspektiv, med vekt på samspillet mellom individ, organisasjon og kontekst. LMP har som hovedmål å fremme trygge og gode barnehage-, SFO- og skolemiljøer uten mistrivsel og krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Fokusområdene er forebygging, tidlig innsats, avdekking og håndtering av krenkelser.

Avdelingen ble tildelt finansiering for hele tre av de ti prosjektene som ble prioritert av Forskningsrådet høsten 2025 innenfor temaet inkludering av barn og unge i samfunnet. Avdelingen leder ett av disse og er partner i de to andre. I prosjektet *SEFYR: Seamless follow-up services for youth at risk*, skal forskere i samarbeid med kommunale tjenester i Stjørdal utvikle en ny og mer strømlinjeformet oppfølgingstjeneste for sårbar ungdom mellom 15 og 19 år. I prosjektet *Included After School: After-School program as an arena for inclusion and collaboration*, er formålet å undersøke hvordan SFO (skole-fritidsordningen) eller AKS (aktivitetsskolen) i Oslo og Aurskog-Høland kan brukes som arena for inkludering av barn, særlig de utsatte eller sårbare. Dette prosjektet ledes av NIFU. I prosjektet *Collaboration and innovation to promote social inclusion for youth with complex needs*, som ledes av NORCE, skal forskerne utvikle og utprøve en samhandlingsmodell med mål om

økt inkludering av unge som opplever flere psykososiale utfordringer på samme tid, og som mottar oppfølging av FACT-ung og barnevern. Alle prosjektene løper fra 2026 til og med 2029.

Avdelingen ble høsten 2025 også tildelt finansiering fra Forskningsrådet for deltakelse i prosjektet *REMAIN*, som ledes av NTNU. Prosjektet fokuserer på hvorfor flyktninger blir boende i distriktskommuner, og vil samle data fra distriktskommuner flere steder i landet, og intervju blant annet flyktninger, ansatte i tjenester, lokalpolitikere og sivilsamfunnet. Et sentralt formål er å få kunnskap om hva som bidrar til at flyktninger opplever tilhørighet og inkludering.

Avdelingen vant høsten 2025, i samarbeid med Studio Apertura, oppdraget fra Arbeids- og velferdsetaten (NAV) om *Evaluering av WorkOp (work opportunities)*. WorkOp er et nytt konsept rettet mot unge mellom 16-30 år som trenger bistand fra NAV for å komme i arbeid. Tiltaket er en del av ungdomsgarantien. Hovedidéen i WorkOp er å snu tradisjonelle rekrutteringsprosesser på hodet, gjennom å arrangere møteplasser der arbeidsgivere presenterer seg for potensielle arbeidstakere, og der de unge kandidatene velger hvilke arbeidsgivere de ønsker å møte, framfor motsatt. På disse møteplassene er det styrker, motivasjon og potensial som skal stå i sentrum, fremfor CV og formelle kvalifikasjoner. WorkOp gjennomføres som en strukturert prosess med oppfølging fra NAV av arbeidsgivere og kandidater før, under og etter arrangement. Tiltaket har så langt vært prøvd ut i Øst-Viken, Vest-Viken og Vestlandet med lovende resultater. Oppdraget omfatter en følgeevaluering av den videre utprøvingen av WorkOp i flere fylker, før tiltaket implementeres i NAV som helhet.

Avdelingen avsluttet høsten 2025 et større innovasjonsprosjekt, *FINNUT – Samarbeid om opplæring for unge minoritetsspråklige*, finansiert av Forskningsrådet, og som omfattet forsøk med nye opplæringsformer for unge minoritetsspråklige. Prosjektet var i samarbeid med kommuner og fylkeskommune i Trøndelag.

Aktivitet i avdeling Studio Apertura

Avdelingen utførte mange flerårige prosjekter finansiert av EU og Forskningsrådet i 2025. Ett av disse, *Post-Consumption Citizenship: Conditions for and practices of engagement in sustainable well-being*, forsker på alternativer til økonomisk vekst for å øke livskvalitet og bærekraftige praksiser i samfunnet. Gjennom ulike metoder etablerer prosjektet et kunnskapsgrunnlag for å forstå hvilke ressurser og infrastruktur som er nødvendig for å støtte slike endringer. Et annet prosjekt, *Limits to digitalization: Exploring the transition challenges of Norwegian data centers*, undersøker utviklingen av Norges nye lagringsindustri, med kommunene Vennesla, Skien, Vågå, Hamar, Løten og Hadsel som samarbeidspartnere. Prosjektet utvikler kunnskap om

strategi, infrastruktur og sikkerhet i forbindelse med etablering av datalagringscentre, og hvilke konsekvenser dette får for norske lokalsamfunn.

Avdelingen er også partner i et flerårig kompetanse- og samarbeidsprosjekt som ble tildelt midler fra Forskningsrådet i 2024: *Automatic superagile small-satellite operations*, ledet av NTNU, og som har som mål å utforske hvilke teknologier som kan tilpasses og utvides til et driftskonsept for automatisering av mikrosatellitter benyttet til jordobservasjon. Prosjektet har høy grad av tverrfaglighet, og avdelingens kompetanse skal bidra til å sikre kunnskapsoverføring, samarbeid og læring på tvers av mange fagdisipliner og bredde av interesser.

NTNU Samfunnsforskning har nå som tidligere kvalifisert seg for rammeavtale med NAV/Arbeids- og velferdsdirektoratet for kjøp av forskningstjenester. I forrige runde resulterte dette i flere prosjekter for NAV. Studio Apertura har også sammen med Universitetet i Innlandet nylig avsluttet det flerårige prosjektet *HENSIKT: Hensiktsmessighet i folketrygdloven §12-5 i et NAV-perspektiv*, finansiert av FoU-midler fra NAV. Prosjektet undersøkte hvordan begrepet «hensiktsmessighet» kan forstås i et juridisk perspektiv, hvordan begrepet er praktisert og forstått i ulike deler av NAV-organisasjonen, hva som har påvirket denne praksisen, og hvilke konsekvenser variasjon i bruken kan ha hatt for forvaltningen.

Innen forskningsfeltet havbruk oppnådde avdelingen finansiering gjennom Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) for flere prosjekter i 2025. Deriblant forskningsprogrammet *Havbruksløftet: Innovasjon gjennom samhandling og syntese av kunnskap fra næring, myndigheter og forskning*. Havbruksløftet skal, i samspill med flere tematiske prosjekter, bidra til kunnskapsbasert innovasjon gjennom et sterkere samarbeid mellom næring, myndigheter og forskning i havbrukssektoren. Målet er å identifisere og overvinne barrierer spesielt relatert til kunnskap og bruk av kunnskap, og ved å utvikle en omforent kunnskapsbase bidra til nye løsninger for politikk, regelutforming, praksis og samhandling. Havbruksløftet skal undersøke hvilken kunnskap næring, myndigheter og forskning har, hvor det er kunnskapsusikkerhet og hvor det er uenighet om kunnskapen mellom aktørene. Innen Havbruksløftet, som et overliggende program, er fem ulike tematiske prosjekter etablert. Disse fokuserer på ulike problemstillinger og utfordringer, deriblant *ALBA: Areal- og lokalitetstilgang for bærekraftig akvakulturproduksjon*, som ledes av Studio Apertura. Prosjektet skal bidra til en mer produktiv og miljømessig og sosialt bærekraftig havbruksnæring ved å identifisere og redusere barrierer for implementering av kunnskap knyttet til å forbedre arealplanlegging, lokalitetsklarering og lokalitetsstruktur.

Prosjektdeltagerne i Havbruksløftet omfatter syv

forsknings- og utdanningsinstitusjoner (Universitetet i Stavanger, NTNU Samfunnsforskning, Universitetet i Bergen, Veterinærinstituttet, Havforskningsinstituttet, SINTEF Ocean, Nofima), fire klyngeorganisasjoner (BluePlanet/Stiim Aqua Cluster, NCE Aquaculture, NCE Aquatech Cluster, NCE Seafood Innovation), og kunnskapsaktører i næringen (Salmon Living Lab, Åkerblå/DNV). Prosjektgruppen dekker bl.a. følgende fagområder: samfunnsøkonomi, organisasjonsutvikling, forvaltning, innovasjon, policy analyse, miljøforvaltning, fiskehelse og havbruksteknologi.

I tillegg fikk avdelingen tilslag på *HAVREG*-prosjektet hos FHF. Dette ledes av Universitetet i Stavanger, og Studio Apertura leder en arbeidspakke. *HAVREG*-prosjektet skal vurdere konsekvensene av regjeringens forslag til endringer i havbruksforvaltningen (Meld. St. 24 (2024–2025)), og alternativer slik de er uttrykt i NOU 2023:23 og Innstillingen fra Stortinget i juni 2025.

Innen havbrukstematikken vant avdelingen også oppdrag utlyst av Trøndelag fylkeskommune i samarbeid med Sjømat Norge om å utarbeide et *Veikart for en bærekraftig utvikling innenfor oppdrettsnæringen i Trøndelag*.

Veikartet vil inneholde en oppsummering av dagens status og utfordringsbilde for oppdrettsnæringen i Trøndelag, fremtidige mål for en mer bærekraftig oppdrettsnæring, og forslag til hvilke handlingstiltak som bør prioriteres for å nå disse målene. Veikartet skal bidra til å styrke Trøndelag sin posisjon som en ledende region for bærekraftig havbruk, og arbeidet får allerede svært positiv oppmerksomhet i regionen.

Havbruksforskningen i avdelingen utføres også i prosjekter finansiert av Forskningsrådet, deriblant et flerårig kompetanse- og samarbeidsprosjekt som ble tildelt midler i 2024. Prosjektet *Co-innovation in government policies and sustainable business models for offshore and inshore aquaculture* har som mål å utvikle regulering og politikk for offshore havbruk. Havbruk langt til havs blir forstått som en ny næring som vil bli viktig for Norge i framtiden, men det er behov for å sikre regulatoriske rammer som både kan gjøre dette trygt, forutsigbart og attraktivt for næringsaktører og samfunnet forøvrig.

I 2025 fikk avdelingen finansiert to nye forskningsprosjekter som begge handler om bolig som samfunnsutfordring, *HOME* finansiert av Forskningsrådet og *Ruralise* finansiert av EU. *HOME* undersøker hvordan vi kan legge til rette for at eldre kan bo hjemme lenger på en bærekraftig måte, med særlig fokus på tilpasning av eksisterende boligmasse og bomiljø for å lette byrdene for omsorgsgivere og redusere presset på helse- og omsorgstjenestene. *Ruralise* tar for seg boligutfordringer i rurale områder, der spørsmål om tilgjengelighet, energirenovering og sosial inkludering står sentralt. Sammen bidrar prosjektene med kunnskap, verktøy og konkrete løsninger for hvordan boliger og nærmiljø kan tilpasses

en befolkning i endring, og hvordan dette kan gjøres på måter som er mer bærekraftige både for den enkelte, for lokalsamfunnet og for velferdsstaten.

Aktivitet i avdeling SØF

SØF ledet i 2025 gjennomføringen av det flerårige prosjektet *WaSH: Water, Sewage and Health*, finansiert av Forskningsrådet, som fokuserer på vann- og avløpssektorens (VA-sektoren) store vedlikeholds- etterslep, og undersøker om styringssvikt kan være årsak til at VA-sektoren ikke blir prioritert høyere. I tillegg skal prosjektet undersøke om forurenset drikkevann har negative effekter for folkehelsen og utforske alternativer til dagens organisering og finansiering av VA-sektoren.

SØF samarbeidet med avdelingen Studio Apertura samt Mangfold og inkludering i gjennomføring av oppdragsprosjektet *Evaluering av tilskudd til kvalifiserings- og integreringstiltak*, finansiert av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Gjennom rammeavtale med Norges bank, ivaretok SØF datainnsamlinger som agent for Norges banks regionale nettverk for konjunktur- overvåking. Konjunkturovervåkingen med utarbeidede prognoser for norsk økonomi, danner en viktig del av analysegrunnlaget for Norges Banks pengepolitiske beslutninger.

Avdelingen vant høsten 2025 finansiering fra Forskningsrådet til gjennomføring av prosjektet *EduGap: Grading, Assessment and Pathways*. Målet med prosjektet er å forstå hvordan ulike vurderingsformer påvirker elevers karakterer, utdanningsvalg og senere utfall i utdanning og arbeidsliv. Under covid-19 ble sentrale eksamener avlyst. Det avdekket behov for mer kunnskap om vurderingsformen i skolen. Det startet også en økende debatt nasjonalt og internasjonalt om lærervurderinger opp mot eksterne prøver. I tillegg utfordrer kunstig intelligens den tradisjonelle vurderingen. Vurdering og karakterer er fortsatt en viktig del av utdanningssystemet, men karakterforskjeller mellom lærere, skoler og geografiske områder gir utfordringer, og gir elevene ulike muligheter. I prosjektet skal forskerne se på hvordan ulike vurderingsformer i skolen påvirker elevers karakterer, utdanning og yrkesvalg. I prosjektet listes det opp tre hovedmål: (1) Dokumentere forskjeller i karaktersetting mellom lærere, skoler og elevgrupper, (2) analysere hvordan vurderingsformer påvirker elevers læring, utdanningsvalg og karriere samt (3) sammenligne Norge (mer lærervurdering) og England (mer eksamensbasert system). Prosjektet, som ledes av SØF, omfatter samarbeid med forskere fra NTNU, University of London og University of Texas.

I tillegg vant avdelingen, i samarbeid med Mangfold og inkludering, finansiering fra Forskningsrådet for prosjektet *WELGAIN: Tangible welfare costs and hidden welfare gains: Unveiling the counterfactual in the evaluation of social programs*. I prosjektet, som ledes av

NTNU, skal forskerne undersøke hvorfor den offentlige debatten om velferd ofte fokuserer mer på kostnader enn på gevinster.

SØF vant i 2025 flere oppdragsprosjekter for blant annet Kommunal- og distriktsdepartementet, Finnmark fylkeskommune, Kunnskapsdepartementet og Husbanken. Oppdraget for Kunnskapsdepartementet omhandler samfunnsøkonomiske gevinster av skole, og er initiert av Utvalget for framtidens fellesskole. Prosjektet omfatter en litteraturgjennomgang som dokumenterer hvilke virkninger skole har for individer og samfunn, og denne kunnskapen danner i neste steg grunnlaget for å tallfeste de samfunnsøkonomiske gevinstene av forbedringer i skolen. Oppdragene for Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD), Finnmark fylkeskommune og Husbanken omhandler på ulik måte kommunesektoren og finansiering, og er prosjekter som treffer kjernekompetansen til avdelingen. Oppdraget for KDD omfatter flere prosjekter, blant annet årlige effektivitetsanalyser som måler effektiviseringspotensialet i kommunal tjenesteproduksjon. Resultatene inngår som en del av kunnskapsgrunnlaget for Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi. Øvrige prosjekter for KDD inkluderer to prosjekter som skal bidra til det faglige grunnlaget for en kommende evaluering av inntektssystemet for fylkeskommunene. Arbeidet med å utvikle og vurdere kostnadsnøkler i inntektssystemet innebærer betydelige metodeutfordringer, særlig fordi analysene normalt gjøres på fylkeskommunenivå, noe som innebærer få observasjonsheter. De samlede resultatene fra prosjektet skal presenteres som diskusjonsnotater, som vil danne grunnlag for et fagseminar departementet planlegger å gjennomføre våren 2026.

To oppdrag, det ene for KDD og det andre for Finnmark fylkeskommune, handler om statlige virkemidler for å stimulere til utvikling i Finnmark. Prosjektet for KDD undersøker hvordan ekstraordinære bevilgninger til kommunale næringsfond i Øst-Finnmark i perioden 2022–2025 er blitt brukt, og hvilken betydning de har hatt for lokal næringsutvikling og omstilling. Regionen står i en krevende økonomisk situasjon, påvirket av internasjonale sanksjoner, redusert fiskeriaktivitet og langvarige strukturelle utfordringer. Dette gjør behovet for treffsikre og fleksible virkemidler særlig stort. Prosjektet for Finnmark fylkeskommune bidrar med samfunnsøkonomiske perspektiver og anbefalinger for viktige skatte- og avgiftsmessige tiltak som kan stimulere befolknings- og næringsvekst i Finnmark. I prosjektet diskuteres blant annet skattepolitikk for personer og bedrifter, el-avgift, nedskrivning av studielån, statlige arbeidsplasser, boligmarkedet og agglomerasjonseffekter.

Oppdraget for Husbanken omhandler hvordan den statlige bostøtten samspiller med andre offentlige ytelser, som blant annet økonomisk sosialhjelp. Dette var et

prosjekt som ble ledet av SØF, men prosjektet var et samarbeid med avdelingen Mangfold og inkludering.

Aktivitet i avdeling NAPHA

NAPHA er et nasjonalt kompetansesenter, og retter sin innsats mot alle landets kommuner. NAPHA leder og bidrar inn i implementeringen av store nasjonale satsinger, og styrker psykisk helse og rusarbeidet i kommunene gjennom kompetanse- og tjenesteutvikling. Kompetansesenteret understøtter sentrale myndigheter og øvrige kompetansesentre i arbeid med planer, strategier, retningslinjer og dokumenter som har relevans for kjerneområdene knyttet til kommunalt psykisk helsearbeid (for voksne). NAPHA holder seg fortløpende oppdatert på relevant kunnskap og offentlige utgivelser som retningslinjer, veiledere og rundskriv innen fagområdene.

NAPHAs driftsramme i 2025 var en videreføring av styrket ramme over statsbudsjettet fra tidligere år. Økningen er særlig knyttet til satsingene på *Rask psykisk helsehjelp (RPH)* og *FACT (Flexible Assertive Community Treatment)/FACT Ung*. Fra 2023 har NAPHA ledet og koordinert den nasjonale implementeringsstøtten rettet mot FACT Ung-team, og fra 2024 implementeringsstøtten rettet mot ACT- og FACT-team, som inkluderer samarbeid med 21 ulike kompetansemiljø.

I 2025, som i tidligere år, hadde kommunene kontakt med kompetansesenteret gjennom digitale kanaler, store nasjonale satsinger, opplæringstiltak, ulike nettverk, og i form av direkte råd og veiledninger. Mye av utviklingsarbeidet i regi av NAPHA som er rettet mot kommunene, gjennomføres i samarbeid med de regionale kunnskaps- og kompetansesentrene. SINTEFs årlige kartlegging av kommunalt psykisk helse- og rusarbeid (IS-24/8) inkluderte tidligere spørsmål om kommunenes kontakt med NAPHA. Dette var ikke en del av kartleggingen i 2025. Det er derfor ikke mulig å angi eksakt hvor mange kommuner NAPHA har nådd. Kompetansesenteret har imidlertid registrert kontakt med over 260 kommuner gjennom senterets arrangementer og direkte dialog. I tillegg når senteret mange kommuner via kommunesamlinger i regi av statsforvalterne, nettverk og arrangementer i regi av andre.

I 2025 ble det publisert 196 nettsaker på napha.no. Nettsakene er kategorisert som nyheter, praksiseksempler, blogg, kronikker, debattinnlegg, kommentarer, omtaler av konferanser, digitale konferanser, webinar, film og video. 23 av sakene omhandlet forskning. NAPHA er arrangør alene eller medarrangør på mange ulike typer arrangement av ulik størrelse og format. Kompetansesenteret arrangerer opplæringssamlinger, konferanser, fagdager, nettverksmøter og andre samlinger og møter. I 2025 hadde NAPHA over 150 presentasjoner på både egne og andres arrangement.

NAPHA har ikke forskning som primæroppgave, men deltar i noen praksisnære forskningsprosjekter. Senteret bygger bro mellom forskning, praksis og utdanning. NAPHA gjennomfører en årlig kartleggingsundersøkelse blant RPH-teamene. Undersøkelsen belyser ulike sider ved drift og klinisk praksis, og gir NAPHA, teamene og samarbeidspartnere verdifull innsikt i status, kvalitet og mulige utviklingsområder – både i hvert enkelt team og på nasjonalt nivå. I 2025 fikk senteret bistand fra Mangfold og inkludering for å kvalitetssikre undersøkelsen. Resultatene brukes aktivt i NAPHAs løpende dialog med teamene. I 2025 svarte 61 team på kartleggingsundersøkelsen. Senteret har samarbeidet med Studio Apertura om forskning på implementeringserfaringer av ABC-kampanjen, både en kunnskapsoppsummering om erfaring med implementering, og kvalitative intervjuer. Senteret deltok på de kvalitative intervjuene med kommunene, noe som både ga ansatte et kontaktnettverk og viktig kunnskap om ulik organisering av det helsefremmende arbeidet i kommunene. Dette samarbeidet resulterte i en rapport som er publisert digitalt, og flere presentasjoner på konferanser. I 2025 samarbeidet NAPHA med forskere ved Mangfold og inkludering om en kunnskapsoppsummering knyttet til håndtering og forebygging av vold og risikoatferd i bo- og tjenestetilbud. Arbeidet resulterte i elleve råd, publisert i en egen artikkel.

Deltakelse i GEMINI-sentre

NTNU Samfunnsforskning deltok i syv GEMINI-senter i 2025. GEMINI-sentrene er flerårige, strategiske samarbeidsplattformer mellom blant annet NTNU Samfunnsforskning, NTNU og SINTEF, hvor formålet er å kvalifisere fagmiljøene mot større søknader og senterfinansiering fra Forskningsrådet og andre finansieringskilder. Et GEMINI-senter er en arena for å bygge større og mer robuste fagmiljøer med høyere kvalitet, som antas å ville være bedre i stand til å gripe og utvikle nye muligheter. Gjennom senteret skal partnerne øke konkurransekraften og verdiskapingen for fellesskapet. To av sentrene instituttet deltar i er faglig innrettet mot sikkerhetsforskning; *ROSS (Risiko- og sårbarhetsstudier)* og *CERCIS (Resilient Critical Infrastructures and Societies)*. *CERCIS* ledes av NTNU Samfunnsforskning. De fire andre omfatter temaene inkluderende skole og oppvekst (*Oppink*), helsefremmende arkitektur og omgivelser (*HelsA*), bærekraftig havbruk samt fremtider etter vekst. *Oppink* ledes av NTNU Samfunnsforskning. Sammen med SINTEF og NTNU deltar NTNU Samfunnsforskning i senteret *VertiGrow*. Forskning på innendørs vertikalt jordbruk anses som et viktig bidrag til å sikre bærekraftige løsninger for fremtidens grønnsaksfabrikker, og har som ambisjon om å styrke landbruksinnovasjon i Norge. *HelsA* gjennomførte eksternt konferanse i 2025, hvor formålet var å formidle nyere forskning, uttrykke forskningsbehov og drøfte politikk for kunnskapsbasert samfunnsutvikling. *Oppink* anses som en viktig

samarbeidsplattform i oppfølgingen av det nasjonale samfunnsoppdraget om å «inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsliv» forankret i *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032*. *Oppink* vil også spille godt på lag med NTNUS tverrfaglige satsingsområde *Fellesskap* som ble etablert i 2024. *Oppink* arrangerte i samarbeid med *NTNU Fellesskap* konferansen *Fremtidstro* høsten 2025. GEMINI-senteret *Bærekraftig havbruk* prioriterte arbeidet med søknader til Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF), som resulterte i finansiering for deltakelse i Havbruksløftet.

Forskningspolitisk påvirkningsarbeid

Instituttet har gjennom 2025 videreført sitt forskningspolitiske engasjement rettet mot innovasjon og omstilling i offentlig sektor, med særlig fokus på kommunenes kapasitetsutfordringer for å arbeide kunnskapsbasert i sitt innovasjonsarbeid. Dette engasjementet gjøres i fellesskap med blant annet Ruralis, NORCE, SINTEF og NTNU. Gjennom instituttets deltakelse i *INNOFF (Nasjonalt forskernettverk for innovasjon i offentlig sektor)*, har det blitt gjennomført eksterne seminarer og utøvd forskningspolitisk påvirkningsarbeid gjennom høringsinnspill og møteaktivitet. Instituttet har videre deltatt aktivt i samarbeid med KS om operasjonaliseringen av kommunenes samarbeidsarena for forskning (KSF), forsterket gjennom administrerende direktørs aktive deltakelse som nestleder i styret for Forskningsinstituttens fellesarena (FFA). NTNU Samfunnsforskning var gjennom sin deltakelse i *INNOFF* blant annet medarrangør sammen med KS om debatten *Trenger vi et «Innovasjon Norge» for kommunene for å styrke omstillingstakten?* under Arendalsuka 2025.

Publisering

Den faglige aktiviteten målt i vitenskapelige publikasjonspoeng var i 2024 på 38,7 poeng. Foreløpige tall for 2025 viser 56,9 publikasjonspoeng. Målt i publisering per forskerårsverk ligger instituttet i 2025 litt under det som var gjennomsnittet for samfunnsvitenskapelige institutter i 2024 (1,21). Årlige variasjoner er naturlig basert på instituttets størrelse, og fagmiljøene holder jevnt akseptabel vitenskapelig publiseringsaktivitet sammenliknet med andre oppdragsinstitutter. Det er til dels store forskjeller mellom avdelingene, noe som blant annet må sees i sammenheng med variasjoner i prosjekttyper og porteføljesammensetning.

NTNU Samfunnsforskning ligger foreløpig an til 1,04 publikasjonspoeng per forskerårsverk i 2025, mens det i 2024 var 0,70 og i 2023 0,98. Det ble gitt ut 21 egenproduserte rapporter i 2025. Dette er tre færre enn i 2024.

Økonomi

Brutto omsetning i 2025 var på 154,2 MNOK, noe som var 2,4 MNOK høyere enn i 2024.

Omsetningsveksten i 2025 er i hovedsak knyttet til økt aktivitet i avdelingene CIRiS og Mangfold og inkludering, mens de øvrige avdelingene hadde en noe lavere omsetning enn året før.

I 2025 opprettholder instituttet sin målsetning om en portefølje av mer komplekse prosjekter hvor NTNU Samfunnsforskning som prosjektansvarlig institusjon mottar bevilgninger for finansiering av aktivitet hos samarbeidspartnere/underleverandører. Omsetningen fordelte seg med 30 % fra Forskningsrådet (NFR), inkludert 11 % i grunnbevilgning. 49 % av den totale finansieringen kommer fra offentlig sektor, 7 % fra næringsliv, og de resterende 13 % fra utenlandske finansieringskilder.

Figuren nederst på siden viser fordeling av ulike finansieringskilder (basert på kategoriene instituttsektoren rapporter på til Statistisk sentralbyrå) grafisk.

NTNU Samfunnsforskning har en avdeling med et fast oppdrag fra Helsedirektoratet, gjennom drift av oppgavene knyttet til Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA). Denne omsetningen er synliggjort som eget område i figuren nedenfor, for å kunne skille denne fra resten av forskningsaktiviteten. Aktiviteten på NAPHA utgjør 29 % av den samlede omsetningen i instituttet.

Instituttet iverksatte i 2020 en finansstrategi basert på styrets vedtatte finansreglement om forvaltning av instituttets egenkapital. Dette er langsiktige plasseringer. Finansplasseringene inkludert renteinntekter har akkumulert sett gitt en avkastning på 4,96 MNOK i 2025.

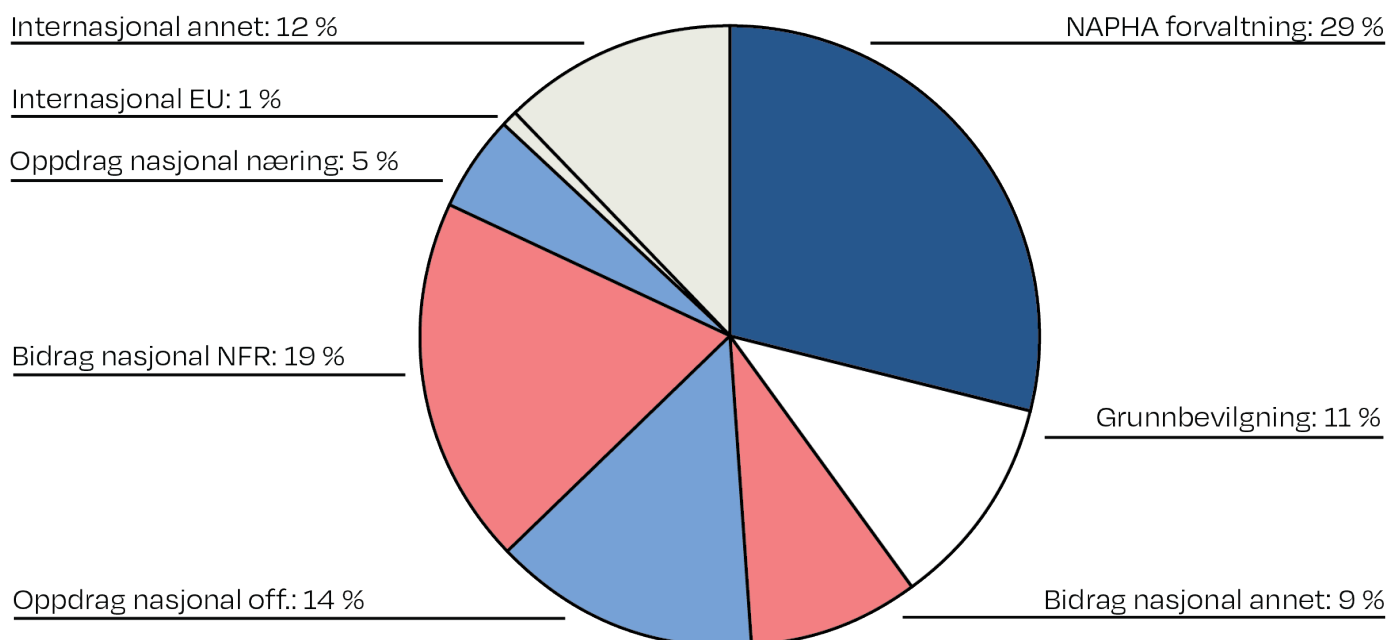
Instituttet har historisk hatt en god likviditetssituasjon. I 2025 er kontantstrømmen negativ, hovedsakelig som følge av endringer i faktureringsprofilen i prosjektporteføljen, der en større del av prosjektene faktureres etterskuddsvis. Instituttet har ikke en utfordrende likviditetssituasjon per nå, men det er likevel et naturlig fokusområde fremover. Dette ses naturlig nok i sammenheng med utfallet av søknads- og akkvisjonsarbeid for nye prosjekter i 2026. Egenkapitalandelen har økt fra 24 % i 2024 til 34 % i 2025.

Driftsresultatet i 2025 ble på 4,7 MNOK, noe som er 10,5 MNOK høyere enn i 2024. Det positive driftsresultatet skyldes i hovedsak en regnskapsmessig effekt knyttet til pensjonsberegninger.

Etter finansinntekter oppnådde instituttet et årsresultat før skatt på 9,3 MNOK. Dette blir også det endelige årsresultatet ettersom instituttet ikke har noen skattekostnad for 2025.

2025 FINANSIERINGSOMRÅDER

Medarbeidere

Det er også for 2025 grunn til å fremheve ansattes bidrag og arbeidsinnsats for at virksomheten oppnår gode faglige og økonomiske resultater.

Den sekvensielle arbeidsmiljøundersøkelsen (AMIS) ble gjennomført i 2025. Hovedtrekkene fra arbeidsmiljøundersøkelsen viser totalt sett et godt resultat. Det er likevel en liten nedgang på enkelte temaer.

Finansieringen oppleves som mer belastende enn tidligere, og det er en økning av ansatte som uttrykker uro for egne fremtidsutsikter. Undersøkelsen viser videre en positiv utvikling innen prosjektarbeid og prosjektledelse og temaet stress og helse har en positiv utvikling. Undersøkelsen viser også at det har blitt jobbet godt med oppfølgingen etter forrige arbeidsmiljøundersøkelse.

I 2025 hadde to personer opprykk (til forsker 1) i sin stilling basert på søknader/vurderingskomitéer. I tillegg hadde to personer opprykk fra forsker 3 til forsker 2 og én person fra forsker 2 til seniorforsker.

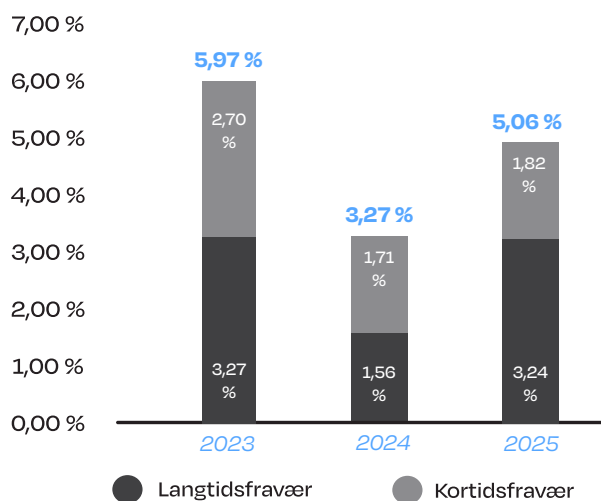
NTNU Samfunnsforskning hadde ved utgangen av året 102 ansatte. Det ble gjennomført 98,2 årsverk i 2025, noe som er en økning fra 2024 (97,5). 54,7 av årsverkene var forskerårsverk. Dette er en reduksjon på 0,9 gjennomførte forskerårsverk fra 2024. Øvrige årsverk fordeler seg på andre faglige stillinger (NAPHA utgjør 27,9 av disse) og administrasjon. 51 ansatte innehar PhD og seks personer er i doktorgradsutdanning ved utgangen av 2025.

Det har ikke vært arbeidsrelaterte skader eller ulykker blant ansatte i 2025. Det samlede sykefraværet for 2025 endte på 5,06 %, hvor korttidsfraværet utgjorde 1,82 %. Sammenlignet med 2024 har korttidsfraværet vært relativt stabilt.

Det er langtidsfraværet som i hovedsak preger sykefraværsstatistikken for 2025 og som bidrar til økningen sammenlignet med 2024.

Sykefraværet i 2025 ligger likevel på et stabilt nivå, og noe lavere enn i både 2022 og 2023. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) har gjennom året behandlet fraværsanalysene og bidratt systematisk i det forebyggende arbeidet.

SYKEFRAVÆR UTVIKLING

Likestilling og mangfold

Styret har utarbeidet en egen redegjørelse etter likestilling- og diskrimineringsloven. Denne er tilgjengelig på nettsiden til NTNU Samfunnsforskning.

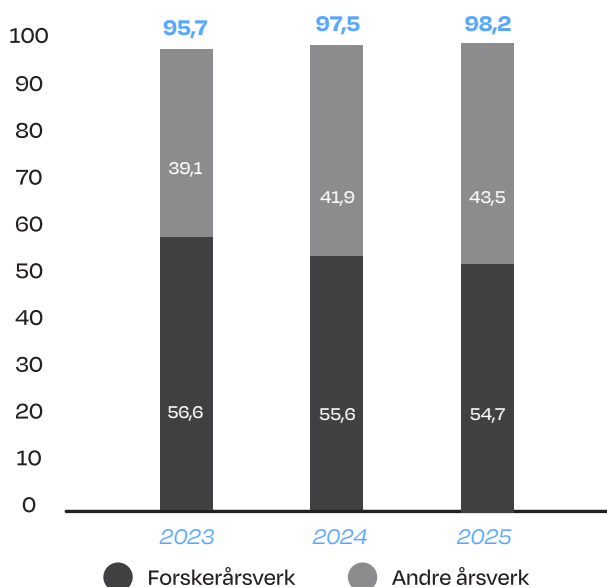
Instituttet arbeider aktivt for at det ikke skal forekomme forskjellsbehandling grunnet kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person.

Instituttet oppfylder aksjelovens krav til kjønnsfordeling i sammensetningen av styret. Fordelingen på kvinner og menn i ulike stillinger i instituttet tilsier at spesielle tiltak ikke anses nødvendig. Blant ansatte er 63,7 % kvinner. I styret var kvinneandelen 57 %, og i ledergruppen 60 %.

I 2025 ble det rekruttert inn tre personer, av disse var én kvinne. 14 personer har avsluttet sitt arbeidsforhold (seks kvinner og åtte menn) og to personer er i permisjon fra sin stilling. Arbeidstiden er lik for alle ansatte, og instituttets livsfasepolitikk fremmer aktiv tilrettelegging for ansatte i ulike livsfaser uavhengig av kjønn. Fordelingen av uttak fødselspermisjon mellom kvinner og menn har vært tre uker (kvinner) og 38 uker (menn).

Kontorlokalene tilfredsstillende de standarder for tilgjengelighet som gjelder.

ÅRSVERK UTVIKLING

Bærekraft

Instituttets arbeid med bærekraft

Instituttet støtter FNs bærekraftsmål og arbeider aktivt med å bidra til at disse nås gjennom både vår forskning og konkrete bærekraftiltak på organisasjonsnivå. Instituttet har som hensikt å forbedre systematikken i bærekraftarbeidet og oppnå økt involvering av ansatte, blant annet gjennom å fortsette å ta i bruk intern forskningskompetanse på feltet. I 2025 ble det identifisert flere treffende mål og tiltak, relevante verktøy og passende arbeidsformer som vil tas i bruk i 2026 og fremover. Etter at instituttet ble sertifisert som Miljøfyrtårnsbedrift i 2018, har virksomheten blitt resertifisert i 2021 og 2024. Instituttet mottar positiv omtale for sitt bærekraftsarbeid, og beskrives av sertifisøren som et institutt med sterkt faglig engasjement for bærekraft. Det ble i 2025 gjennomført en grundig vesentlighetsanalyse, med involvering av ledergruppen, AMU og andre ansatte. Fokusområder som ble identifisert gjennom denne analysen inkluderer utslipp knyttet til flyreiser, arbeidsbelastning og stress, og bruk av kunstig intelligens. Gjennom det interne bærekraftsarbeidet og arbeidet opp mot Miljøfyrtårn, vil virksomheten fremover sette inn økt innsats på disse områdene, blant annet som del av det interne holdningsarbeidet. Instituttet utarbeider en årlig bærekraftsrapport som konkretiserer mål og tiltak, og som er tilgjengeliggjort på selskapets nettsider.

På organisasjonsnivå vil instituttet fremover løfte frem følgende tiltak:

- Arbeide videre med forbedringsforslag fra resertifiseringsprosessen.
- Øke generell bevissthet i organisasjonen, samt legge bedre til rette for involvering av ansatte.
- Kontinuerlig identifisering og justering av gode kvantitative og kvalitative mål, samt tiltak.
- Forberede til neste resertifisering.

Klimaavtrykk

Som en del av instituttets bærekraftinnsats, arbeider virksomheten med å redusere sine negative virkninger på klima, natur og miljø. Klima- og miljørapporten for 2025 viser at instituttet hadde et utslipp på 104,7 tonn CO₂, hvor flyreiser sto for det meste av utslippet. Dette er en nedgang fra 2024, som viste et utslipp på 116,5 tonn CO₂. Som nevnt har virksomheten økt oppmerksomhet på å redusere klimaavtrykk knyttet til flyreiser, som blant annet går ut på fortsatt tilrettelegging for digitale møter og holdningskampanjer i organisasjonen. For å begrense klimaavtrykket i hele virksomhetens verdikjede, har instituttet kartlagt sine leverandørers sertifiserte miljøledelsessystem. Instituttet har styrket systematikken i dette arbeidet, gjennom blant annet en «Code of Conduct» for leverandører. Instituttets digitale fotavtrykk er også et viktig område som tas tak i, med spesiell oppmerksomhet på bruk av kunstig intelligens,

rutiner for lagring og sletting av filer, og vedlikehold av utstyr.

Samfunnsansvar

Fra og med 2023 ble NTNU Samfunnsforskning omfattet av «Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendig arbeid» (åpenhetsloven). Redegjørelsen etter åpenhetsloven for 2026 tilgjengeliggjøres på selskapets nettsider. Aktsomhetsvurderingen avdekket ingen negative funn. I virksomhetens fremtidige arbeid med åpenhetsloven vil instituttet blant annet ha oppmerksomhet på bevissthet i det daglige arbeidet for ansatte. Instituttet vil også ha økt oppmerksomhet på sine leverandører, med en «Code of Conduct» som inkorporerer både miljø- og menneskerettighetslementer.

Instituttets forskning på bærekraft

Gjennom instituttets prosjektportefølje har forskningen bidratt til kunnskapsutvikling og innovasjon innenfor følgende av FNs bærekraftsmål:

Nr. 3: God helse og livskvalitet

Nr. 4: God utdanning

Nr. 5: Likestilling mellom kjønnene

Nr. 6: Rent vann og gode sanitære forhold

Nr. 7: Ren energi for alle

Nr. 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Nr. 9: Industri, innovasjon og infrastruktur

Nr. 10: Mindre ulikhet

Nr. 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Nr. 12: Ansvarlig forbruk og produksjon

Nr. 13: Stoppe klimaendringene

Nr. 14: Livet i havet

Nr. 15: Livet på land

Nr. 17: Samarbeid for å nå målene

Risikofaktorer

Avdeling NAPHA har siden 2008 vært en del av NTNU Samfunnsforskning, og instituttet mottar tilskudd over statsbudsjettet (forvaltet av Helsedirektoratet) for drift av kompetansesenteret. Helse- og omsorgsdepartementet iverksatte i 2023 en utredning om fremtidig organisering av forsknings- og kompetansesenter utenfor spesialisthelsetjenesten. Det er utredet fire ulike modeller, hvor flere av disse vil kunne innebære en virksomhetsoverdragelse av NAPHA til staten.

NTNU Samfunnsforskning har overfor Helse- og omsorgsdepartementet begrunnet merverdien av at NAPHA er del av forskningsinstituttet, og vektlagt utviklingen av eksternfinansiert forskning som understøtter NAPHAs kjerneoppdrag. Helse- og omsorgsdepartementet bekjentgjorde i tilknytning til statsbudsjettet for 2026 planen om å samle alle kompetansesentrene inn under Helsedirektoratet. Staten har dermed intensjon om å virksomhetsoverdra NAPHA fra og med 2028.

Instituttet har fra og med 2022 endret regnskapsstandard for føring av den ytelsesbaserte ordningen og benytter nå IAS19. Dette innebærer at endringer i beregningsmessige avvik føres løpende i regnskapet. Endret regnskapsprinsipp har gitt redusert egenkapitalandel. Regnskapsføringen har direkte betydning for egenkapitalandelen i selskapet, men har ikke likviditetsmessig effekt. Avvikling av den ytelsesbaserte ordningen (i 2021) og resultatføring av årlige endringer i pensjonsforpliktelsene, gir uforutsigbarhet i fremtidige driftsresultater (men har ikke likviditetsmessig effekt).

Overskuddslikviditet er i hovedsak plassert på rentebærende bankkonti og innen rentebærende verdipapirer og aksjefond (med lav risiko) fra og med 2020. Risikoen for at oppdragsgivere ikke kan eller vil oppfylle sine forpliktelser anses som lav, og det har historisk sett vært lite tap på fordringer. Instituttet har det meste av sine oppdragsavtaler i norske kroner, men er også i noen grad eksponert for endringer i valutakurser (avtaler i euro). Instituttet har ingen langsiktig rentebærende gjeld, slik at eksponeringen for renteendringer kun handler om renteinntekter. Styret vurderer instituttets finansielle risiko til å være lav.

I kjølvannet av krigen i Europa, sterk inflasjon og betydelig strammere budsjetter, iverksatte Regjeringen i 2022 en gjennomgang av forskningssystemet, med særlig blick på Forskningsrådets rammer og tildelinger. Regjeringen la frem sin stortingsmelding om forskningssystemet våren 2025. Kunnskapsdepartementet har i oppfølging av denne iverksatt en gjennomgang av instituttsektoren som skal munne ut i ny strategi for instituttpolitikken. Denne lanseres høsten 2026. Det er foreløpig vanskelig å si hvordan ny strategi for instituttpolitikken treffer NTNU Samfunnsforskning, men styret har oppmerksomhet på utviklingen i sektoren og markedene, som er preget av skjerpet konkurranse og høye krav til forskningsmiljøene.

I samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3a bekrefter styret at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

Styrets arbeid

Styret reviderte sin styreinstruks i 2021, og styrearbeidet er utført i henhold til denne. Styret har hatt fire møter i 2025. Styreansvarsforsikring for rettslig erstatningsansvar er ikke tegnet for styrets medlemmer og daglig leder.

Utviklingsplaner

NTNU Samfunnsforskning fremstår i dag som et konsolidert forskningsinstitutt med etablerte fagområder og mange erfarne forskere. Instituttet er godt i gang med å realisere målsetninger nedfelt i strategisk plan for perioden 2022-2026. Dette gir et spennende grunnlag for videreutvikling av instituttet. Instituttets avdelinger har faglig særpreg og egenart som danner utgangspunkt for ulike målbilder og strategier på avdelingsnivå. Instituttet er et ledende miljø innenfor enkelte forskningsområder, og har ambisjon om å utvikle aktiviteten og løfte seg ytterligere på flere områder. De ansatte er instituttets viktigste ressurs, og selskapet vil arbeide målrettet med å utvikle sine medarbeidere og fremstå som et kompetent, attraktivt forskningsinstitutt og ansvarlig arbeidsgiver.

Disponering av årets resultat

Styret foreslår overfor generalforsamlingen at årets overskudd på 9,3 MNOK overføres til egenkapital.

Trondheim, 20. mars 2026

Anne Borg
Styreleder

Else Berit Skagen Ingrid Skjøtskift Knut Aspås

Henrik Urdal Gudveig Gjørund Christian Wendelborg

Roger Lian
(adm.dir.)